Κυριακή Ι' Λουκά: Ομιλία για τη γυναίκα που ήταν άρρωστη (συγκύπτουσα) (Αρχιεπίσκοπος Ταυρομενίου Θεοφάνης ο Κεραμεύς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 6 Δεκεμβρίου, 2019

Οι κηφήνες είναι ένα είδος μελισσών, και αργό, και άχρηστο. Αυτοί λοιπόν, όταν δουν τις μέλισσες να πετούν επάνω από τις κυψέλες τους και να προχωρούν προς τα λιβάδια και να κόβουν από τα λουλούδια το λεπτό και χνοώδες που βγαίνει από τη μέση της κόμης των λουλουδιών, από το οποίο πλάθουν με το κερί την κηρύθρα και το γλυκύτατο μέλι, τότε ακριβώς αυτοί οι κηφήνες, σαν ληστές και μάλλον σαν κλέφτες, ορμούν μέσα στις κυψέλες και προχωρώντας κατατρώνε τη συγκομιδή των μελισσών αρπάζοντάς την. Και όταν καταλάβουν ότι οι μέλισσες επιστρέφουν στις κυψέλες, φεύγουν χωρίς επιστροφή, μη μπορώντας να αμυνθούν. Τέτοιου είδους είναι και οι καταστροφείς τής Εκκλησίας και όσοι αρπάζουν τα πράγματά της. Παρατηρούν την αναχώρησή μας και μετά μπαίνουν μέσα και καταστρέφουν τα εκκλησιαστικά πράγματα, αλλά και επειδή φοβούνται την ορθότητα των λόγων μας, προσπαθούν να μας κατανικήσουν με λόγια και ενέδρες, άλλοτε κάνοντας συνέδριο στην αυλή τού Καϊάφα, και άλλοτε στον ναό τού Προδρόμου, συστήνοντας φοβερό συμβούλιο, και κάνοντας έτσι το βαπτιστήριο τόπο επιβουλών. Και γιατί γίνεται αυτό; Για να εξωσθεί ο Ισαάκ και να εισαχθεί ο Ισμαήλ. Όμως, εκείνοι φεύγουν, βέβαια, όπως βλέπετε, παρατηρώντας από τις άκρες, και κλείνοντας, σαν με ασπίδα, τα αυτιά μπροστά στη συμβουλή. Όμως εμείς, κληρονομιά μου, ξεφεύγοντας τις επιθέσεις τους, εμπρός ας ακούσουμε πάλι τα λόγια του ιερού Ευαγγελίου:
«*Εκείνον τον καιρό, ένα Σάββατο δίδασκε ο Ιησούς σε κάποια συναγωγή. Εκεί βρισκόταν και μια γυναίκα, δεκαοχτώ χρόνια άρρωστη από δαιμονικό πνεύμα και ήταν κυρτωμένη*» (Λουκ. ιγ' 10-11). **Υπήρχε συνήθεια στον Σωτήρα περισσότερα να κάνει τα πολλά των θαυμάτων κατά τα Σάββατα** , και το γλυκό σαν μέλι νάμα της διδασκαλίας Του να το απλώνει στις συναγωγές. Διότι σ’ αυτές ο λαός ήταν περισσότερο συναθροισμένος. Πραγματικά, και αυτόν που είχε παράλυτο χέρι, και τον παράλυτο που ήταν στην στοά τού Σολομώντα, και τον εκ γενετής τυφλό, και αυτήν εδώ τη συγκύπτουσα, τους θεράπευσε ημέρα Σάββατο. Ερμηνεύοντας με έργο το όνομα του Σαββάτου, έδινε ανάπαυση στις αρρώστιες, και διακοπή σε όσους ενοχλούνταν από αυτές, και θεραπεύοντας τις ψυχές με υψηλή διδασκαλία, και απαλλάσσοντας τα σώματα από τα πάθη που τα ενοχλούσαν. Δείχνει, βέβαια, και τους εξηγητές τού νόμου, Φαρισαίους και Γραμματείς, να **τηρούν χωρίς σύνεση την ακρίβεια του Σαββάτου**. Και θα σου φανεί αυτό σαφέστερο, στηρίζοντας τη σκέψη σου στο τελευταίο κομμάτι τού αναγνώσματος, στο οποίο φαίνεται η συζήτηση του Σωτήρα με τον αρχισυνάγωγο. Και τώρα ας πάρουμε τον λόγο από την

αρχή: «*Βρισκόταν εκεί μια γυναίκα που ήταν άρρωστη από δαιμονικό πνεύμα*» (Λουκ. ιγ' 11). Πού είναι εκείνοι που την επίδραση των δαιμόνων την αποδίδουν στις περιόδους της σελήνης και στη θερμότητα, και στην υπερθέρμανση του αίματος και στον πλεονασμό της τροφής και γι’ αυτό κατακομματιάζουν τον λόγο που λέει την αλήθεια; Διότι, να που και το κύρτωμα της γυναίκας, και την κλίση της προς τη γη, που συνέβη από τη δαιμονική ενέργεια, το Ευαγγέλιο το ονομάζει «*πνεύμα ασθενείας*». Διότι ο μέγας αυτός Ευαγγελιστής Λουκάς, καθώς μελέτησε ιατρικά βιβλία, και μη αγνοώντας την άποψη των φυσικών, διορθώνει την άποψη εκείνων, σαν να μην είχε να πει για αιτία τη νάρκωση των νεύρων, τη διάλυση των σπονδύλων, και όσα συνηθίζουν για τα φυσικά, όσοι **δεν προσέχουν κάτι περισσότερο από τα αισθητά**. Και αυτά τα λέω, όχι αναιρώντας τη φυσική αιτία. Διότι **και η φύση έχει σφάλματα σε πολλά**, όπως, ή από πού προσθέτονται μερικά περίσσια δάχτυλα ή από πού η έλλειψη μελών τού σώματος, ή η τύφλωση των ματιών από αυτή ακόμη τη γέννηση. Γι’ αυτό και οι πατέρες των τικτομένων, πολλές φορές, είναι η αιτία τής ασθενείας που με τη μέθη και την ακολασία τους κάνουν ανεξίτηλα τα όσα σπέρνουν. Γι’ αυτό και ο Μωϋσής θανάτωσε τον πατέρα τού λεπρού, διότι από έλλειψη εγκρατείας, δεν περίμενε τον καθαρισμό τής γυναίκας του. Όμως, το ότι και αυτά δεν έχουν εκπέσει έξω από την πρόνοια του Θεού που διοικεί, και την κακία που πρόκειται να έλθει στο μέλλον, την εμποδίζει με την τύφλωση. Όχι, βέβαια, μόνο στα σωματικά, αλλά και στις ψυχές, οι θεραπείες γίνονται με τα αντίθετά τους. Και σε όσα δεν περιορίζεται η μελλοντική κακία από πριν, αλλά μέσα που καυτηριάζουν ακολουθούν, ή θα ακολουθήσουν. «*Εκεί βρισκόταν και μια γυναίκα δεκαοχτώ χρόνια άρρωστη από δαιμονικό πνεύμα*» (Λουκ. ιγ' 11). Δες την ένταση του κακού, σκέψου το μέγεθος της ασθένειας, για πόσα πολλά χρόνια η άθλια έσκυβε στη γη, όπως τα κτήνη, μη μπορώντας να ατενίσει τα κάλλη τού ουρανού ούτε να παρατηρήσει τα πρόσωπα όσων συναντούσε, αλλά σε σχήμα ημισελήνου, κυρτωμένη σαν στοά, καθώς ο δαίμονας τη φόρτωσε σαν με κάποιο βάρος από μολύβι και την έκαμνε να γέρνει τα νώτα της. **Πηγαίνει, λοιπόν, ο Σωτήρας από μόνος Του για τη θεραπεία**, από την έμφυτη που υπάρχει σ’ Αυτόν για τον άνθρωπο κατάσταση ηρεμίας, ελεώντας τη φύση που έτσι πιεζόταν από τον δαίμονα, και αφήνει έναν λόγο που διώχνει τη νόσο: «*Γυναίκα, απαλλάσσεσαι από την αρρώστια σου*» (Λουκ. ιγ' 12). Και στον λόγο προσθέτει και το άγγιγμα: «*Έβαλε επάνω της τα χέρια και αμέσως εκείνη ανορθώθηκε*» (Λουκ. ιγ' 13). **Πρόσεχε, λοιπόν, το κατάλληλο φάρμακο της ψυχής και του σώματος. Επειδή αμάρτησε η ψυχή, δόθηκε το σώμα στον Σατανά για τιμωρία, και με τον λόγο ελευθερώνει την ψυχή από την ενοχή των αμαρτιών, και με το θείο άγγιγμα ανορθώνει το σώμα από το κύρτωμα προς τη γη**.

Ο αρχισυνάγωγος, όμως, αγανακτισμένος που ο Ιησούς έκανε τη θεραπεία το Σάββατο, γύρισε στο πλήθος και είπε: «*Υπάρχουν έξι ημέρες που επιτρέπεται να εργάζεται κανείς. Μέσα σ’ αυτές, λοιπόν, να έρχεσθε και να θεραπεύεσθε, και όχι το Σάββατο*» (Λουκ. ιγ' 14). Πολύ **φοβερό πάθος είναι ο φθόνος, λειώνοντας την**

ψυχή εκείνου που τον τρέφει, και μη μπορώντας να κρυφτεί , και αν ακόμη για λίγο καλύπτεται με υποκριτικό προσωπείο, σαν τη φωτιά που κρύβεται στα άχυρα, στην αρχή αναδίδει πυκνό καπνό, εάν όμως τύχει να φυσήξει κάποιος άνεμος, τότε φουντώνει τη φλόγα και εμφανίζεται. Κάτι τέτοιο συνέβη και σ' αυτόν τον ανάπηρο αρχισυνάγωγο, ο οποίος όταν ο Κύριος δίδασκε, κυοφορούσε μέσα του στα κρυφά τον φθόνο, και μόλις συγκρατιόταν, μη βρίσκοντας κανένα σημείο κατηγορίας. Όμως, όταν είδε το παράδοξο θαύμα, κομματιάζει την εσωτερική του κακία και φέρνει στην επιφάνεια το έκτρωμα του φθόνου. Διότι **παραμερίζοντας τον θαυμασμό**, παρουσιάζει την υποτιθέμενη παράβαση του νόμου, όχι τιμώντας περισσότερο το Σάββατο, από το να φθονεί τους θεραπευμένους. Όμως,**πάντοτε το ψέμα είναι αβοήθητο από τον εαυτό του, ελεγχόμενο εύκολα από τους σώφρονες**. Διότι αυτός, δυσφορώντας, δείχνει ολοφάνερα αδιαντροπιά και αντιτίθεται στο θαύμα με τη φανέρωση του φθόνου του, και έκανε λάθος και κίνησε εναντίον του τον έλεγχο. Και τι του είπε ο Σωτήρας; «*Υποκριτή! Ο καθένας σας δεν λύνει το βόδι του ή το γαϊδούρι του από το παχνί το Σάββατο και πάει να το ποτίσει;*» (Λουκ. ιγ' 15). Δείχνει, λοιπόν, αυτόν πόσο έχει λυσσάξει από τον φθόνο, και φανερώνει διευκρινίζοντας **το πνεύμα τού νόμου**, και πείθει πώς από το γράμμα οδηγούμαστε στο πνεύμα. Διότι ο νόμος απαγόρευε κατά το Σάββατο τις χειρονακτικές εργασίες, καθόλου όμως, δεν εμπόδιζε την ευεργεσία, αλλά, βέβαια, και αυτή η αργία, ήταν φύλαξη αυτών που νοούνται. Και ότι αυτό είναι αληθινό, θα το δείξει χωρίς κόπο ο λόγος. Διατάζει ο νόμος κατά το Σάββατο να μη σηκώνει κανείς κάποιο φορτίο (Ιερ. ιζ' 11-12) και να μην ανάβει φωτιά (Εξ. λε' 3) και από την κατοικία του να μη βγαίνει (Έξ. ιστ' 29). Αυτός, λοιπόν, που αυτά τα εκλαμβάνει σωματικά, γίνεται υπόδικος στην κατάρα τού νόμου (Γαλ. γ' 10). Διότι το να μη μετακινείται κάποιος από τον τόπο του, αυτό είναι αδύνατον και καθετί το οποίο σηκώνει κανείς είναι φορτίο, κι αν είναι ψωμί, κι αν είναι ρούχο. Αλλά ο νόμος, με την αργία, νομοθετεί την απραξία προς το κακό. Και **ούτε με το βάρος της αμαρτίας να παραφορτώνεται, διότι αυτό είναι το να μην σηκώνει το φορτίο, ούτε να απομακρύνεται από το να παραμένει στον Θεό, που είναι το να μην βγαίνει από το σπίτι του, ούτε να ανάβει τη φωτιά του θυμού και της κακής επιθυμίας. Αλλά και το να λιθοβοληθεί αυτός που μαζεύει φρύγανα κατά το Σάββατο (Αρ. ιε' 32), έτσι πρέπει να εννοείται, πως με τους λογισμούς που διώχνουν την κακία πρέπει να λιθοβολείται αυτός που συλλέγει τα φρύγανα της αμαρτίας, τα οποία, βέβαια, ο Απόστολος ονόμασε ξύλα και χόρτο και καλάμι** (Α' Κορ. γ' 13). Οι Ιουδαίοι, όμως, όχι ορθά ούτε με επιμέλεια, αλλά εφαρμόζοντας την αργία σωματικά, και τιμώντας το Σάββατο με την απραξία, λατρεύουν την κτίση, γιατί όσους τιμούν το Σάββατο σωματικά, τους ταλανίζει ο λόγος τού Προφήτη που λέει: «*Αλλοίμονο σ' αύτούς που ασχολούνται με ψεύτικα Σάββατα!*» (Αμ. στ' 3). Διότι ο νόμος διδάσκει κατά τα Σάββατα, ούτε το βόδι ή το γαϊδούρι να παραβλέψεις απεριποίητο (Δευτ. κβ' 3), αλλά να λυπάσαι τη ζωή των κτηνών, όπως λέει η παροιμία (Παρ. ιβ' 10). Όμως, επειδή για τα βόδια δεν ενδιαφέρει στον Θεό, όπως θεωρεί ο Παύλος, ο ακριβής εξηγητής τού

νόμου (Α' Κορ. θ' 9), **βόδι και γαϊδούρι που το λύνουμε, πρέπει να εννοούμε αυτούς που δουλεύουν ως δούλοι, από τους Εβραίους και από τα έθνη, τους οποίους κατά κάποια εβδομάδα χρόνων διέταξε ο νόμος να ελευθερώνονται**, όπως περιγράφει το βιβλίο τού Δευτερονομίου (ιε' 1-3). **Τον Εβραίο, λοιπόν, τον ονομάζει βόδι ως καθαρό, και παρομοιάζει με γαϊδούρι τον εθνικό, ως ακάθαρτο, οι οποίοι κατά τις ορισμένες αναπαύσεις αρμόζει να λύνονται από τα δεσμά της δουλικής φάτνης και να τους χαρίζεται το ποτό τής ελευθερίας. Και αιτία τής αρρώστιας τής γυναίκας, λέει ο Χριστός, πως είναι ο Σατανάς** : «*Αυτή που είναι απόγονος του Αβραάμ, και ο Σατανάς την είχε δεμένη δεκαοχτώ χρόνια, δεν έπρεπε να λυθεί από αυτά τα δεσμά το Σάββατο;*» (Λουκ. ιγ' 16). Με το να πει αυτό και δείχνοντας με το δάχτυλο, δείχνει κατά κάποιον τρόπο τον δαίμονα που τη δέσμευε, όπως έδειχνε στους μαθητές το δαιμόνιο εκείνο του σεληνιασμού λέγοντας: «*Θα λέτε σ' αυτό το βουνό, σήκω και πέσε στη θάλασσα*» (Ματθ. ιζ' 20, ια' 23). Και **το «*κατά την ημέρα τού Σαββάτου*» λέει, κατά την ημέρα τής ενανθρωπήσεώς μου, κατά την οποία φτάνω και πραγματοποιώ ανάπαυση από τα πάθη**.

«*Με τα λόγια Του αυτά ντροπιάζονταν όλοι οι αντίπαλοί Του*» (Λουκ. ιγ' 17). Φανερά ντροπιάζονταν οι Φαρισαίοι και Γραμματείς από τον έλεγχό Του, ντροπιάζονταν, όμως, περισσότερο οι αντίπαλοι δαίμονες, φοβούμενοι την μετά από λίγο ερχομένη απώλειά τους. Αλλά αυτή είναι η πιο σωματική διήγηση της ιστορίας. Και πρέπει, οπωσδήποτε, να γνωρίσουμε καλά και την ωφέλεια από την **πνευματική θεώρησή της**.

Η Συναγωγή, λοιπόν, ήταν τύπος αληθινός όλης της συνάξεως, στην οποία ήρθε σαρκωμένος ο Χριστός. Το Σάββατο, πάλι, είναι η παύση τής κακίας, την οποία εργάσθηκε ο Χριστός που έγινε άνθρωπος. Ο αρχισυνάγωγος είναι τύπος των ιερέων και Γραμματέων και Φαρισαίων, αυτών που ήταν κατά του Χριστού και λυσσούσαν εναντίον των θαυμάτων Του, και Τον κατηγορούσαν ότι βεβηλώνει το Σάββατο και καταργεί τον νόμο. Η θεραπεία τής συγκύπτουσας που έγινε στον δρόμο εικόνιζε τη σωτηρία τής εξ εθνών Εκκλησίας που ανορθώθηκε από την κατάπτωσή της στα είδωλα. Αλλά και ο χρόνος τής ασθενείας ολοφάνερα δείχνει για όσα ασθενούσαν τα έθνη πριν από την παρουσία τού Χριστού.

Διότι ο αριθμός δεκαοχτώ είναι σύμβολο της πράξεως και θεωρίας, επειδή η δεκάδα του σημαίνει τις πρακτικές εντολές, και η ογδοάδα είναι εικόνα τής πάνσοφης θεολογίας. Και στα δύο ήταν ατελή τα έθνη, και ως προς την ευσέβεια ασθένησαν με αθεΐα και πολυθεΐα, και ως προς την πράξη διαπράττοντας τα αντίθετα της αξιέπαινης δεκάδας. Και έτσι, ήταν κυρτωμένα προς τη γη, υπεροπτικά στην ύλη, για χοίρους με ταπεινές επιθυμίες κακών, και έσκυβαν προς τον κτηνώδη και ταπεινό τρόπο ζωής.

Αλλά ήρθε ο Θεός και έγειρε με την ευσπλαχνία Του και έγινε άνθρωπος, και μένοντας Θεός, λύνει τα έθνη από τα δεσμά τής ασέβειας, και τα ανορθώνει προς την επίγνωση του Θεού. Και αυτό έψαλλε από πριν η πνευματική κιθάρα: «*Ο Κύριος ανορθώνει τους κυρτωμένους, ο Κύριος ελευθερώνει τους αλυσοδεμένους*» (Ψαλ. ρμε' 7 - 8). **Το να θεραπεύσει ο Κύριος με τον λόγο και το άγγιγμα τη γυναίκα που έπασχε, δήλωσε τις δύο φύσεις τού Χριστού. Και αν και φθονεί ο αρχισυνάγωγος τη θεραπευμένη και αυτό έχει τη θεώρησή του. Επειδή οι Ιουδαίοι βλέποντας την αφθονία των αγαθών που δόθηκαν στα έθνη τα φθονούν**, και αυτό προλέγει ο Θεός με το στόμα τού Μωϋσή: «*Προκάλεσαν τη ζηλοτυπία μου λατρεύοντας ανύπαρκτους θεούς, και εγώ θα προκαλέσω τη ζηλοτυπία τους με ανόητο έθνος*» (Δευτ. λβ' 21). Ας ανανήψουμε, λοιπόν, και εμείς από την κατάπτωσή μας στα γήινα πράγματα. Ας υψώσουμε το μάτι τής ψυχής στους ουρανούς, οι αισθήσεις μας ας ακολουθούν το ορθό, ας διώξουμε την αντάρα που σκοτίζει το νου μας. Μέχρι πότε θα ζούμε με έριδες και μάχες και ψευδορκίες; **Εμένα με κυριεύει φρίκη και δέος για τους όρκους που γίνονται στα δικαστήρια**. Και πώς βρίσκεται το άξιο κάθε σεβασμού Ευαγγέλιο μπροστά στην καθέδρα των φθοροποιών περιφρονούμενο. Διότι **το Ευαγγέλιο συμβουλεύει να μην ορκιζόμαστε καθόλου**, οι άρπαγες, όμως, το λαμβάνουν - με τον ψεύτικο όρκο - συνεργάτη της πλεονεξίας. Έτσι, είναι πιο άθλιοι και των απίστων εθνών. Κάποιος άνδρας Έλληνας - ειδωλολάτρης, ο Κλεινίας, προτίμησε να ζημιωθεί τρία τάλαντα παρά να ορκιστεί. Και έδωσε στον κατήγορο τα τάλαντα, και δεν ορκίστηκε, και αυτό για να μη γίνει ψευδομάρτυρας. Επομένως, δεν είμαστε και αυτών των ειδωλολατρών - Ελλήνων πιο άθλιοι; Όποια φορά, κάποιος που είναι αντίδικός σας, θέλει να σε κάνει να ορκιστείς και βάζει μπροστά σου το σεβάσμιο βιβλίο των Ευαγγελίων, **μην ορκιστείς, αλλά άνοιξέ το και διάβασε τι εντολή δίνει ο Δεσπότης Χριστός**: «*Εγώ σας λέω να μην ορκίζεστε καθόλου, ούτε στον ουρανό, γιατί εκεί είναι ο θρόνος τού Θεού, ούτε στα Ιεροσόλυμα, γιατί είναι ο θρόνος του Θεού, ούτε στα Ιεροσόλυμα, γιατί είναι η πόλη τού Θεού τού μεγάλου Βασιλιά, αλλά ούτε στο κεφάλι σου να ορκιστείς, γιατί δεν μπορείς να κάνεις ούτε μια τρίχα άσπρη ή μαύρη*» (Ματθ. ε' 34 - 36), φρίξε για τον λόγο, φοβήσου το παράγγελμα. Έλα προς τον ακριβή σκοπό τού Ευαγγελίου. Διότι δεν κάνει απλά τον ουρανό απαγορευτικό αντικείμενο όρκου, ούτε μιλά γι’ αυτήν την Ιερουσαλήμ, την οποία πολλές φορές πολιόρκησαν τα στρατεύματα Περσών και Μήδων και Ρωμαίων αλλά **ουρανό ονομάζει τον νοερό Χερουβικό Του θρόνο, και Ιερουσαλήμ την ουράνια, τη Μητρόπολη του Θεού**, για την οποία έχουν διαλαληθεί πολλά λαμπρά (Βλ. Ψαλμ. πστ' 3), όπως λέει ο Προφήτης. **Και κεφαλή στην οποία απαγορεύει να γίνεται όρκος, οπωσδήποτε δεν αρμόζει να εννοεί κανείς άλλη, παρά τον Χριστό που είναι η κεφαλή όλων μας που αυτά νομοθετεί**. Διότι αυτής της Κεφαλής οι τρίχες ούτε μαυρίζουν ούτε ασπρίζουν, γιατί **η θεία φύση είναι αναλλοίωτη**, και ούτε μαυρίζει ούτε γερνάει. «*Ας είναι, λέει, το «ναι» σας πραγματικό ναι και το «όχι» σας πραγματικό όχι*» (Ιακ. ε' 12). **Αλλά λέει πως δεν με πιστεύει ο αντίδικός μου, όταν του βεβαιώνω**

με μόνο το Ναί, όμως σκέψου πόσο κακό είναι να παραβείς την εντολή, κι αν χάσεις όλα τα χρήματα θα τα απολαύσεις εκατονταπλάσια. Αλλά ούτε αυτό να το σκεφτείς απλά, αλλά πρόσεξε πως με το διπλό του ναι, φανερώνεται η πίστη και ο βίος μας. Διότι αν η πίστη στα δόγματα φυλαγόταν με ειλικρίνεια, και ο βίος μας ήταν καθαρός από κάθε αδικία και βδελυρό πράγμα, τότε κατορθώνεται σ' εμάς το αναφερόμενο στο Ευαγγέλιο, Ναι, ναι, και έτσι,**θα επαινεθεί όποιος δεν ορκίζεται σ' αυτό**. Εάν έτσι παιδαγωγήσουμε τους εαυτούς μας αρτύοντας τον λόγο μας με το αλάτι τής αλήθειας, δεν θα έχουμε ανάγκη από όρκο, για να μας πιστέψουν, και ο βίος μας συμφωνεί με τον λόγο μας, και ο Δεσπότης μας και Κύριος εξαιτίας μας θα δοξαστεί, γιατί σ' Αυτόν αρμόζει κάθε τιμή και δόξα στους ατέλειωτους αιώνες. Αμήν.

(PG 132, 304-321)

(Πηγή: Από το βιβλίο "Δεκατρείς Πατερικές Ομιλίες. Από την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού στα Εισόδια της Θεοτόκου", Μετάφραση: Γεώργιος Μαυρομάτης, Καλύβη Κοιμήσεως Θεοτόκου Ιεράς Σκήτης Κουτλουμουσίου)